Županijsko izvješće: Grad Zagreb

Godina provedbe: 2024

Broj održanih sastanaka: 4
Broj usvojenih programa: 4

Provedeni programi
Škola bez ovisnosti- grad bez ovisnosti, Pilot projekt Mobilni tim Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti

Provedene ostale aktivnosti
Povodom obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti odžala su se dva simpozija:
Mladi i (Ne)ovisni i Žene i ovisnosti.
Započele su aktivnosti vezano uz Pilot projket Smjenice za sigurnija noćna okruženja i glazbene festivale u gradu zagrebu.

Usvojeni dokumenti
/

Problemi u radu
Nije ih bilo

Oblici suradnje i slično
Suradnja sa zdravstvenim ustanovama na području grada Zagreba, suradnja sa upravnim tijelima te sa organizacijama civilnog društva.

Ciljevi županijske politike prema Akcijskom planu
Akcijskim planom su definirane mjere radi smanjenja uporabe droga, alkohola, duhana i srodnih proizvoda, tvari zabranjenih u sportu i ponašajnih ovisnosti i uz njih vezanih zdravstvenih i socijalnih posljedica, te mjere prevencije, rane intervencije, liječenja, smanjenja štete, rehabilitacije, oporavka te društvene reintegracije osoba s problemom ovisnosti. Mjere u sklopu ovog dokumenta uključuju aktivnosti i programe usmjerene prema zlouporabi i ovisnosti o psihoaktivnim tvarima (alkohol, droge, duhanski i srodni proizvodi i tvari zabranjene u sportu) i ponašajnim ovisnostima (ovisnost o kockanju/klađenju, internetu i videoigrama).
Akcijski plan provodi se u pet prioritetnih područja:
- smanjenje ponude droge i tvari zabranjenih u sportu, povezanog kriminaliteta te dostupnosti alkohola, duhanskih i srodnih proizvoda;
- smanjenje potražnje sredstava koje izazivaju ovisnost i smanjenje ovisnosti mjerama prevencije;
  suočavanje sa štetnim posljedicama konzumacije sredstava koje izazivaju ovisnost i ponašajne ovisnosti mjerama rane intervencije, liječenjem, smanjenjem štete, rehabilitacijom, oporavkom te društvenom reintegracijom osoba s problemom ovisnosti
- međunarodna suradnja
- istraživanja i inovacije.

Utrošena financijska sredstva za područje suzbijanja ovisnosti (zlouporabe droga)
Iz proračuna županije: 320.002,50
Iz proračuna gradova: 320.002,50
Sveukupno: 320.002,50

Popis ustanova i organizacija koje djeluju u području suzbijanja zlouporabe droga na području županije

Socijalne ustanove: Hrvatski zavod za socijalni rad
Zdravstvene ustanove: Nastavni zavod za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“, Psihijatrijska bolnica Vrapče, Psihijatrijska bolnica Sveti Ivan, Dom zdravlja Zagreb- Zapad, Dom zdravlja Zagreb- Centar, Dom zdravlja Zagreb-Istok, KBC Sestre Milosrdnice
Nevladine organizacije: Zajednica Klubova lječenih alkoholičara Zagreb
Hrvatsko debatno društvo
Udruga LET
Udruga Jedni za druge
Humanitarna organizacija Zajednica susret
Udruga Igra
Udruga za kreativni socijalni rad
Centara za potporu i inkluziju u zajednici
Najsretnija beba Hrvatske
Hrvatska udruga za borbu protiv HIV-a i virusnog hepatitisa
Udruga Iskorak

Podatci o broju liječenih ovisnika od strane službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti (SZPO)

Sveukupan broj ovisnika o drogama: 759
Broj opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 362
Broj novopridošlih opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 8
Broj konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 186
Broj novopridošlih konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 76

Stopa liječenih ovisnika na području županije:

Izvješće o suradnji Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti s nadležnim ustanovama (CZSS, DO, županijski uredi, NVO i druge relevantne ustanove) na području županije

Kontinuirano se provodi multisektorska suradnja s institucijama u zdravstvenom, obrazovnom, pravosudnom, penalnom sustavu, uredom za probaciju, sustavom socijalne skrbi, nevladinim organizacijama (TZ Reto, udruga Let, TZ Susret, TZ NE ovisnost, TZ Moji dani, Udruga za kreativni socijalni rad, Crveni križ, Zajednica klubova liječenih alkoholičara grada Zagreba). Ostvarena je Suradnja u vidu partnerstva s Udrugom za kreativni socijalni rad i Zajednicom klubova liječenih alkoholičara na Natječaju za prijavu programa zdravstvenih organizacija u suradnji s udrugama u Republici Hrvatskoj za dodjelu financijskih sredstava u okviru raspoloživih sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću u području prevencije ovisnosti i ponašajnih ovisnosti za 2024., 2025. i 2026. godinu program Ministarstva zdravstva – program pod nazivom Prevencija plus.
Pilot projekt uvođenja kućnih doza naloksona u Republici Hrvatskoj – HZJZ, u 2024. godini uključeno je 10 osoba.

Trend zlouporabe droga i vrste droga i ovisnosti koje su se tijekom prethodne godine pojavljivale na razini županije, ocjena trenda zlouporabe droga u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu

Zbog upotrebe droga u tretmanu je ukupno bilo 512 osoba, što predstavlja kontinuiran šestogodišnji trend pada. Većina osoba u tretmanu su muškarci njih 419 (81,8%), većina su prethodno liječeni – 351 (68,5%). Najčešće su liječeni muškarci zbog opijatske ovisnosti njih 270 tj. 64,4% od broja muškaraca u liječenju, odnosno 52,7% od ukupnog broja liječenih. Žena u programu liječenja ovisnosti u 2024. godini bilo je 93 što iznosi 18,2 % od ukupnog broja osoba u liječenju te je zadržan trend iz prethodnih godina. Prvi put su se na liječenje javile 84 osobe (16,4%), od kojih je 8 osoba prvi put liječeno zbog opijatske ovisnosti (5 muškaraca i 3 žene), zadržan je trend niskog broja novopridošlih u tretman opijatske ovisnosti u zadnjih šest godina (8 – 14). Zbog neopijata prvi put se javilo 76 osoba te je zaustavljen trend pada novopridošlih u sustav liječenja .

Prema vrsti droge upotrebe kod osoba u tretmanu najzastupljeniji su opijati (63,7%), potom kanabinoidi (21,3%), slijede kokain (9,6%) i psihostimulansi (4,3%) .
Udio opijata u tretmanu nakon porasta (2020., 56,7%; 2022., 65,96%, 2023.,65,0%), je u 2024. u blagom padu (63,7%). Udio kanabinoida nakon pada (2020. 32%; 2022., 24,75%, 2023., 21,6%) se ustabilio u 2024. na 21,3%.
Među osobama koje su bile na liječenju zbog opijatske ovisnosti zadržan je trend starenja. Najzastupljenija je dobna skupina od 45 do 49 godine (34,4%), potom slijedi dobna skupina od 40 do 44 godina (30,9 %) što ukazuje na potrebu zahtjevnije zdravstvene skrbi zbog više različitih zdravstvenih teškoća i psihijatrijskog komorbiditeta. Među osobama koje su bile na liječenju zbog neopijatske ovisnosti najzastupljenija je dobna skupina od 15 do 19 godina (27,4%), potom slijedi dobna skupina od 20 do 24 godine (15,4%). U njima je najveći broj konzumenata marihuane, uz zadržan trend iz prethodne godine
Najveći udio osoba u tretmanu zbog uporabe droga ima završenu srednju školu (59,8%), visokoobrazovanih je 14,1%, a najmanje je osoba sa završenom osnovnom školom (6,3%). Zadržani su trendovi iz prethodnih godina.
Prema radnom statusu više je zaposlenih (42,8%) nego nezaposlenih (27,9%) i zadržan je pozitivan trend porasta zaposlenosti koji je započeo od 2022. godine kada je prvi put zabilježeno više zaposlenih nego nezaposlenih osoba u programu liječenja ovisnosti.
U širem kontekstu broj radno aktivnih osoba (redovan posao, privremenim poslovi, rad „na crno“ i samostalna djelatnost) s udjelom od 55,9%, predstavljaju značajan indikator učinkovitosti i oporavka osoba u tretmanu .
Kada govorimo o ostalim ovisnostima i rizičnim ponašanjima u tretman se upotrebe alkohola javilo 69 osoba što je 22 osobe više nego u 2023. g. (N=47) s tim da je problematika zlouporabe alkohola zastupljena i u okviru liječenja komorbiditetnih poremećaja.
Tijekom 2024. godine zbog problema kockanja i klađenja u tretman se javilo 15 osoba i zadržan je trend iz 2023. godine, te zbog problema s načinom života-drogiranje (Z72.2) njih 134, što je gotovo dvostruko više nego u 2023. godini (N=83).

Broj i vrsta preventivnih i drugih programa koje je Služba provodila na razini županije i drugi relevantni podaci o stanju i kretanju zlouporabe droga na području županije

Posebnim, preventivnim i edukativnim programima u 2024. godini obuhvaćeno je ukupno 10.910 osoba.
Na profilima Službe na društvenim mrežama Facebook i Instagram kontinuirano se bilježi rast broja pratitelja kojih je sada 9.832.
•Na društvenoj mreži Instagram objavljena je sveukupno 91 objava, što su u prosjeku oko dvije objave tjedno. Najveći broj pregleda, 4.451, bio je 10. 9. 2024., a tema objave je bila Svjetski dan prevencije suicida; sljedeća objava po broju pregleda (3.407) bila je 24. 9. 2024., tema objave bila je Kako stvarati kognitivne rezerve?. Obilježen je 21 važni datum iz područja mentalnog zdravlja i prevenciji ovisnosti, te više objava u obilježavanju Mjeseca borbe protiv ovisnosti. Broj pratitelja s krajem prosinca iznosi 3.135. što je porast za 9,% (tj. 288 pratitelja) u odnosu na 2023. godinu.
•Na profilu Službe na društvenoj mreži Facebook objavljeno je sveukupno 94 priloga, što je u prosjeku, dvije do tri objave tjedno. Najposjećenija objava je bila na temu „Mentalno opterećenje uoči Božića i blagdana“ s 8.926 pregleda.
•Obilježen je 21 važan datum u području mentalnog zdravlja i prevencije ovisnosti, te više objava u obilježavanju Mjeseca borbe protiv ovisnosti. Bilježimo kontinuirani rast broja pratitelja Facebook profila od pokretanja istog, te ukupan broj pratitelja s krajem prosinca 2024. godine iznosi 6.697, što je povećanje od 388 pratitelja u odnosu na 2023. godinu (6.309).
•Program Učim i znam nastavio se kontinuirano provoditi, provodio se putem YouTube kanala; i nadalje tribinu ne prate samo korisnici iz Zagreba, već i iz drugih gradova Republike Hrvatske, a u nekoliko navrata praćenju tribine priključili su se i stručnjaci iz Bosne i Hercegovine. Tematske tribine provodile se jednom mjesečno. Uz roditelje, kojima je tribina prvenstveno namijenjena, u praćenju tribina redovito sudjeluje velik broj zainteresiranih profesionalaca (odgajatelji u domovima i dječjim vrtićima te školski psiholozi i pedagozi) kao i šire građanstvo. U navedenom vremenskom periodu održano je šest tribina. Ukupni broj prijavljenih korisnika koji je prisustvovao

tribinama bio je 2.728 osoba. Omogućeno je i naknadno gledanje tribine te je do kraja godine navedene tribine pregledalo ukupno 4.405 osoba. Tribina je prepoznata kao korisna za edukaciju roditelja i od strane odgojno-obrazovnih djelatnika te oni sami traže da se sadržaj tribine prenese roditeljima na roditeljskim sastancima organiziranim u školi. Tijekom godine zaprimili smo više upita djelatnika osnovnih i srednjih škola u Gradu Zagrebu te su nakon toga održana predavanja s istim sadržajem u njihovim školama. Takva suradnja je dogovorena sa sljedećim osnovnim školama: OŠ Gračani – 6 predavanja, OŠ Ivan Goran Kovačić- 2 predavanja, OŠ Jabukovac -2 predavanja, OŠ Trnjanska – 3 predavanja, OŠ Julija Klovića-1 predavanje, OŠ Pantovčak- 1 predavanje. Osim toga ostvarena je i suradnja s koordinatoricom BeneFIT platforme, čiji je primarni cilj pružanje cjelovite dobrobiti za zaposlenike u INA Grupi. Dogovoreno je da se zaposlenike redovito obavještava o održavanju tribina.

•Program Jačanje kompetencija u radu s mladima u izvještajnom razdoblju realizirano je je 29 aktivnosti, od toga 19 radionica i 10 predavanja. Aktivnosti su se odvijale u 4 srednje škola i 5 osnovnih škola. U svim aktivnostima je ukupno sudjelovalo 508 sudionika- profesora, stručnih suradnika i odgajatelja.

•U Programu Ja – roditelj objavljeno je šest tekstova vezana za odgoj i roditeljstvo, pod naslovom Tko više treba ekrane – djeca ili roditelji?, Nesretni roditelji, sretna djeca?, Socijalne vještine, Lajk naš svagdašnji, Permisivni odgoj i roditeljski autoritet, Normalizacija ovisnosti među djecom i mladima.

•Program Profesor sam, pomozite! provodio se redovito u dvije srednje i tri osnovne škole, jednom vrtiću i jednom učeničkom domu. Oformljeno je sedam supervizijskih grupa, a u superviziju su uključena 52 djelatnika.

•Programa Grada Zagreba – pilot Projekta Mobilni tim za mentalno zdravlje, krajem kolovoza javnosti je na redovitoj tiskovnoj konferenciji gradonačelnika grada Zagreba gosp. T. Tomašević predstavio Pilot projekt - Mobilni tim Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti, tom prilikom javnost je detaljno informirana o novo dostupnoj usluzi mobilnog tima te se informacije o dostupnosti i vrsti usluge nalaze na mrežnim stranicama Zavoda i web stranicama Grada. Mobilni tim s radom je započeo po planu 1. srpnja. Radom Mobilnog tima u 2024.g. obuhvaćeno je 18 korisnika, od tog broja 3 osobe ovisničke problematike . Uz rad s korisnicima, održane su i edukacijske aktivnosti organiziran je stručni hibridni sastanak "Mobilni tim za mentalno zdravlje - iskustva iz prakse" za ukupno 68 stručnjaka pomagača na području mentalnog zdravlja. Rad Mobilnog tima uključivao je i promotivne aktivnosti, te je uz objavu za medije i predstavljanje Pilot projekta pripremljen letaka s informacijama o radu mobilnog tima i distribuiran u zagrebačke domove zdravlja. Rad mobilnog tima predstavljen je na Sajmu zdravstvenih i socijalnih inovacija u Zagrebačkom inovacijskom centru u ZICER, u organizaciji Zaklade SOLIDARNA i Udruga Krijesnica, u suradnji s Predstavništvom Europske komisije u Republici Hrvatskoj.

•Program Škole nepušenja tijekom 2024. godine organiziran je u svibnju, ususret obilježavanju Svjetskog dana nepušenja, te u studenom povodom obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti. Program je održan za ukupno 23 polaznika, rezultati ukazuju da je tijekom trajanja programa prestalo pušiti 11 osoba, dok je nakon tri tjedna apstinenciju održavalo 6 sudionika.

•Dana 24. svibnja organiziran je Okrugli stol povodom obilježavanja Svjetskog dana nepušenja pod nazivom Da ne ode sve u dim na kojem su sudjelovali stručnjaci koji se bave problematikom ovisnosti – ukupno 63 sudionika.

•Zbog smanjenoga broja upućivanja korisnika od strane pravosudnoga sustava (sudovi/ODO) održan je sastanak s predstavnicima institucija te su dogovoreni prijedlozi za poboljšanje rada i daljnje suradnje.

•„Mjesec borbe protiv ovisnosti“ (15. studeni do 15.prosinac) prigodno je obilježen brojnim aktivnostima. Organiziran je javnozdravstveni programa u obliku Nagradnog natječaja za osnovne i srednje škole pod nazivom „Škola bez ovisnosti – grad bez ovisnosti“, 3. simpozij o ovisničkom ponašanju mladih pod nazivom „Mladi i (ne)ovisni“ – Mladi i ekrani. U sklopu simpozija održan je Okrugli stol pod nazivom „Mladi i stručnjaci-mogu li zajedno?“, „Škola nepušenja“, predavanja, edukativne radionice za roditelje, studente, stručne suradnike, tribine, sve u svrhu prevencije ovisničkog ponašanja mladih. Stručni posjet Srednje škole Dugo Selo, Prehrambeno-tehnološke škole Zagreb, u okviru e-Twinning projekta „Cigareta manje i razgovor više!“. „Dani otvorenih vrata“ Odjela za prevenciju ovisnosti, uz mogućnost anonimnog testiranja urina na psihoaktivne tvari, testiranja na HIV i HCV uz savjetovanje sa stručnim djelatnicima Službe. Stručne objave na Facebook i Instagram profilu Službe na temu ovisnosti.

•Dani otvorenih vrata Službe održani su više puta, u veljači povodom obilježavanja Hrvatskog dana bez duhanskog dima, u ožujku povodom Svjetskog dana borbe protiv alkoholizma, svibnju povodom Svjetskog dana nepušenja, u lipnju na Međunarodni dan borbe protiv zlouporabe droge i nezakonitog trgovanja drogama, u srpnju povodom obilježavanja Svjetskog dana hepatitisa, 15. studenog povodom početka Mjeseca borbe protiv ovisnosti, te povodom

obilježavanja Svjetskog dana borbe protiv HIV-a.
•U prosincu 2024.g. (8.12.) u hibridnom obliku organiziran i održan je 3. simpozij o ovisničkom ponašanju mladih pod nazivom „Mladi i (ne)ovisni“ – Mladi i ekrani. Na navedenom Simpoziju sudjelovalo je osam predavača, sedam iz Hrvatske te jedan inozemni predavač iz Velike Britanije. Skup je prijavljen prema pravilnicima stručnih komora, Hrvatskoj liječničkoj komori, Hrvatskoj komori medicinskih sestara i tehničara, Hrvatskoj psihološkoj komori, Hrvatskoj komori socijalnih pedagoga i Hrvatskoj komori socijalnih radnika. Prema evidencijskim listam na Simpoziju je uz predavače bilo prisutno oko 300 sudionika.
•U drugom djelu Simpozija organiziran je Okrugli stol pod nazivom „Mladi i stručnjaci-mogu li zajedno?“, u kojem su sudjelovali učenici i stručnjaci. U radu samog okruglog stola je sudjelovalo šest učenika zagrebačkih srednjih škola i tri stručnjaka. Učenicima ostalih zainteresiranih škola u RH bilo je omogućeno besplatno praćenje Okruglog stola, uživo i online. Uživo je sudjelovalo 66 učenika, a online je Okrugli stol pratilo šest škola iz RH.
•Također u prosincu (13.12.) održana je završna svečanost dodjele nagrada javnozdravstvenog programa u obliku Nagradnog natječaja za osnovne i srednje škole pod nazivom „Škola bez ovisnosti – grad bez ovisnosti“. Ovim programom provedena je javnozdravstvena aktivnost generalizirane prevencije ovisnosti usmjerena na djecu i mlade svih osnovnih i srednjih škola Grada Zagreba. Natjecanjem smo potakli mlade da razmišljaju i progovore iz svog kuta o ovisnostima – u svojoj školi i u svom gradu. Provedbom programa postignuli smo zadani cilj podizanja opće razine znanja o štenim posljedicama ovisnosti i senzibilizacije mladih za ovaj problem. Učenici su se natjecali u dvije kategorije: najbolji plakat i najbolji slogan. U kategoriji plakata iz osnovnih škola prijavljeno je ukupno 184 slogana i 41 plakat, a iz srednjih škola 152 slogana i 24 plakata. Prva tri mjesta u svakoj kategoriji nagrađena su vrlo vrijednim nagradama. Natjecanjem se obilježio kraj Mjesec borbe protiv ovisnosti.

•Stručnjaci Službe aktivno sudjeluju u različitim radnim skupinama Ministarstva zdravstva, Službe za suzbijanje zlouporabe droga HZJZ-a, Grada Zagreba i Nastavnoga zavoda, te su članovi brojnih povjerenstava.

Sveukupno utrošena sredstva za provedbu istraživanja iz proračuna županije:
Broj kaznenih djela vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 99
Broj prekršajnih prijava vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 1024
Broj zapljena: 1550

Vrste zaplijenjenih droga
Kokain (g) : 6391,98
Hašiš (g) :2067,12
Heroin :254,34
Marihuana (g) :142218,81
Biljka kanabis (kom) :636
MDMD (kom): 1143,76
Amfetamin (g) :19663,5